

Daniel Nițulescu

***Turcia – leagănul
Crucii și al Semilunii***

*Istoria cetăților Apocalipsei din
perspectiva lui „His story”*

Editura MEGA
Cluj-Napoca
2021

Soli Deo Gloria! pentru favoarea de a trece prin atâtea locuri încărcate de aura istoriei mântuirii.

Cu sincere mulțumiri dedic această carte soției mele, Grațiela și celor doi fii: Enric-Ianis și Matias-Daniel pentru răbdarea și dragostea cu care m-au așteptat să revin acasă.

CUPRINS

13	PREFAȚĂ
15	MULȚUMIRI
17	CUVÂNT ÎNAINTE
18	IN MEMORIAM PELERINILOR
20	ANATOLIA – A DOUA ȚARA SFÂNTĂ
24	LUMEA DE ATUNCI
24	TEATRUL
25	STOA
25	AGORA
26	TEMPLUL
26	NIMFEUL
26	BULETRIONUL ȘI PRITANEUL
27	GIMNAZIUL
27	STADIONUL
27	BIBLIOTECA
28	DRUMURILE
29	I. PACEA ȘI ÎNȚELEPCIUNEA ÎNTRE ZIDURILE CONSTANTINOPOLULUI. <i>SELAMUN ALEYKUM</i> , ISTANBUL ¹
29	DEPRE ORIGINILE TRIBURILOR ȘI LIMBILOR TURCICE
33	DE LA CONSTANTINOPOL LA ISTANBULUL DE ASTĂZI
34	HAGIA SOFIA – „SOLOMON, TE-AM ÎNVINS!”
37	MOSCHEEA ALBASTRĂ SAU MOSCHEEA SULTAN AHMET

- 39 GRAND BAZAR – FURNICARUL CUMPĂRĂTURILOR
- 41 BAZARUL EGIPTEAN ȘI OCHIUL LUI HORUS
- 42 BOSFOR
- 44 CORNUL DE AUR
- 45 PALATUL DOLMABAĞÇE – VERSAILLES-UL ORIENTULUI
- 47 PALATUL SULTANILOR SAU ÎNALTA POARTĂ
- 47 *Fereastra ascunsă din sala divanului*
- 47 *Sabia lui Ștefan cel Mare, din camera armelor*
- 48 *Înalta Poartă și tronul de unde sultanul își conducea imperiul*
- 49 *Hazine – trezoreria sultanului. Cocoșul lui Creangă în haznaua cu galbeni*
- 50 *Banii nu au valoare*
- 50 *Haremul*
- 51 *Kafes – cușca imperială, palatul care a destrămat un imperiu*
- 54 *Vlad Țepeș, Radu cel Frumos și Mehmet al II-lea*
- 54 LECȚII DIN ISTORIE – SOLIMAN MAGNIFICUL
– MARELE TURC PE TRON
- 55 EPOCA DE AUR A IMPERIULUI OTOMAN ȘI SULTANUL DE AUR.
IMAGINILE LUI SOLOMON ÎN CORAN ȘI ÎN TRADIȚIA ARABĂ/OTOMANĂ
- 57 *Mesianismul lui Soliman. „Solomon al doilea” sau „noul Solomon”*
- 61 DESPRE ORIGINEA TURCILOR
- 66 II. DE LA EFES LA LAODICEEA. DE LA CREDINȚA CURATĂ
LA KARDIA SKRELOSIS – „INIMĂ SCRELOZATĂ”
- 67 EFES – CETATEA LUI ARTEMIS ȘI A MARIEI
- 69 *Amazoanele – primii locuitori ai Efesului*
- 69 *Templul zeiței Artemis – una dintre cele șapte minuni ale lumii antice*
- 73 *Artemis – zeița prostituției sacre. „Altă Mărie, aceeași pălărie!”*
- 74 *Vestalele – preotesele focului sacru*
- 75 *Buletrionul și teatrul Odeon*
- 75 *Pharmakeia – medicament, otravă sau vrăjitorie?*
- 77 *Atena în zbor și adidașii Nike*
- 78 *Tike – zeița norocului chior. De unde vine bicicleta Pegas?*
- 78 *Traian știa că pământul e rotund*
- 79 *Latrinele antice – locul unde bogații se rugau lui Artemis să le cruțe viața*
- 80 *Gimnaziul și tinerii care alergau dezbrăcați*
- 80 *Yoc parale, yoc amor*
- 81 *Biblioteca din Efes. Motivul pentru care bărbații studiau mai mult decât femeile*
- 82 *Menora din Efes. Menora din Apocalipsa*
- 83 *„Mare e Diana efesenilor!”. „Circ și pâine” la teatru*

- 85 *Casele și viața efesenilor. Nu am inventat apa caldă!*
- 86 *Evanghelia în cetatea Dianei*
- 88 *Sfântul Nicolae și bățul lui Creangă*
- 88 *Talibanii – studenții cărților sacre*
- 90 SMIRNA – CETATEA NECAZULUI DE 10 ZILE. ORAȘUL MODERN İZMİR
- 93 *Martirajul bătrânului Policarp*
- 96 *Creștinii ateï, incestuoși și canibali*
- 97 SĂRUTUL PĂCII
- 98 *Apeductele romane și principiul vaselor comunicante*
- 99 *Agora, poarta cetății și graffiti pe pereți*
- 100 *Cheile de boltă de la Izmir. Isus – piatra din capul unghiului*
- 101 PERGAM – CETATEA TRONULUI LUI SATAN
- 102 *Pietrele Pergamului ne vorbesc despre trecut. Să învățăm din trecut ca să nu se repete*
- 105 *Pergam – orașul invenției pergamentului*
- 106 *Antipa – reprezentantul Tatălui, ars lângă altarul lui Zeus*
- 107 *„Tronul lui Satan” – altarul lui Zeus, Asclepionul – închinarea la șarpe sau cultul împăratului?*
- 110 *Farmacia. Șarpele de pe băț și șarpele zburător*
- 112 *Medicina în vremea șarpelui*
- 113 *Balaam și Nicolae – distrugătorii poporului*
- 116 TIATIRA – O ISTORIE ÎNGROPATĂ ÎN PĂMÂNT
- 118 BREASLA BOIANGIILOR. LIDIA – VÂNZĂTOAREA DE PURPURĂ
- 120 *Tiatira – paharul Domnului sau paharul demonilor?*
- 121 PODURI PROFETICE PESTE TIMP
- 123 VALEA VALDENZILOR
- 127 CE A MAI RĂMAS DIN TIATIRA...
- 129 SARDES – CETATEA CELEI MAI MARI SINAGOGI DIN DIASPORA ȘI A TEMPLULUI LUI ZEUS ȘI ARTEMIS
- 129 *Degeaba cucereai cetatea dacă Acropola rămânea pe poziții*
- 130 ISTORIA CETĂȚII
- 131 *Două temple nedespărțite: templul lui Artemis și templul lui Zeus*
- 132 *Cum se construiau templele în Antichitate*
- 133 *Palestra – locul unde tinerii alergau dezbrăcați*
- 134 MITUL SUFLETULUI PERECHE
- 135 *Cea mai mare sinagogă din diaspora evreiască. Lei și vulturi păgâni?*
- 139 CREȘTINISMUL ÎN SARDES
- 140 SARDESUL – UN POD PESTE TIMP
- 142 SARDESUL ASTĂZI...

- 142 FILADELFIA – ORAȘUL DRAGOSTEI FRĂȚEȘTI
- 143 ISTORICUL ORAȘULUI
- 146 ISTORIA MARTORILOR ȘI A MARTIRILOR CREDINȚEI
- 146 *Filadelfia – ultimul bastion al grecilor*
- 147 *Filadelfia – un pod peste timp*
- 149 LAODICEEA – CETATEA CARE ÎNFLOREȘTE DIN RUINE
- 150 ISTORIA CETĂȚII LAODICEEA
- 151 *Cutremurul bătea la ușa mândrilor și bogaților laodiceeni*
- 154 *Caldarium, tepidarium, frigidarium. „Am să te vărs din gura Mea!”*
- 156 CREȘTINISMUL BISERICII LAODICEEA
- 157 *Conciliul de la Laodiceea și interzicerea sfințirii Sabatului*
- 158 SOLIA MARTORULUI CREDINCIOS
- 159 *Isus vrea să cineze cu laodiceenii*
- 160 HIERAPOLIS – CETATEA UNDE NUMELE SUNT ȘTERSE
- 161 *Necropola – orașul morților. Sufletele oamenilor scoase la vânzare*
- 163 *Ștergerea numelui de pe poartă și din cărțile din ceruri*
- 164 *Mormântul lui Filip*
- 165 *Pamukkale – spectacol unic al naturii*
- 166 *Gura diavolului*
- 167 *Pericolul screlozării inimii*
-
- 170 III. TURCIA – ȚARA PĂRINȚILOR CAPADOCIENI.
IMPERIUL HITIT ȘI ARARATUL ARCEI LUI NOE
- 170 CAPADOCIA – REGATUL SELENAR UNDE CREȘTINII
AU SUPRAVIEȚUIT ÎN INIMA PĂMÂNTULUI
- 172 *Capadocia – țara părinților bisericеști*
- 174 *Capadocia – epicentrul luptei pentru și împotriva icoanelor*
- 175 *Muzeul Göreme – constelația bisericilor creștine*
- 176 *Spiritul monahal în marile religii*
- 178 *Cimitirul este un dormitor*
- 178 *Sfinți cu capul tăiat și ochii scoși*
- 179 *Orașele subterane din Capadocia – a opta minune a lumii antice*
- 181 *Gheorghe ucide balaurul*
- 181 *Simbolurile și codurile credinței creștine. Peștele de pe portbagaj*
- 182 *Botezul cateheților în primele secole*
- 184 TROIA. CALUL TROIAN ȘI EVANGHELIA
- 186 HATTUȘA – CAPITALA IMPERIUL HITIT
- 187 *Poți să-ți furi dumnezeii?*
- 189 *Porțile sfincșilor*
- 189 *Coarnele – simbol al Satanei sau al lui Dumnezeu?*

- 191 *Moise cu două coarne*
192 *Cine erau sfinții?*
192 *Legămintele de sânge la hitiți*
193 *Cele mai performante care de luptă*
194 ICONIA
194 *Fenomenul monahal în islam – dervișii dansatori*
196 AKSARAY – SULTANHANI KERVANSARAYI
196 *Primul sistem de asigurare din lume*
197 ARARAT. PROBLEMA ARMEANĂ
197 *S-a oprit arca lui Noe pe Muntele Ararat?*
200 *Popoare păzitoare ale Sabatului biblic*
201 *Genocidul armean – pagini de istorie scrise cu sânge*
204 *Războiul proxy și pierderea Araratului la masa negocierilor*
204 NICEEA – CETATEA PRIMULUI CONCILIU ECUMENIC
205 *Cele șapte concilii ecumenice*
206 *Crezul apostolic – o frumoasă mărturisire de credință*
207 *Conciliul „tălăresc” – când episcopii se bat cu ciomegele*
208 *În numele dogmei – brațul drept și limba tăiate*
208 GALATIA – MIGRAȚIA DE LA VEST LA EST
209 ANTIOHIA PSIDIEI VS. ANTIOHIA ORONTES – LOCUL
UNDE APOSTOLII AU PRIMIT NUMELE DE CREȘTINI
210 CREȘTINISMUL – RELIGIA MORMÂNTULUI GOL

215 BIBLIOGRAFIE

218 NOTE DE SUBSOL

PREFAȚĂ

Daniel Nițulescu este, antroponimic vobind, un nume în care reverberază două memorii onomastice cu puternică rezonanță. Prenumele Daniel, evocă numele profetului ce închide în sine devoțiunea nețărmurită față de Dumnezeu. Numele Nițulescu, dincolo de particula finală esențialmente națională escu, este compus din prefixul Nițul, diminutiv de la ebraicul Ioan (Yochanan), prin arhaizantul tipic românesc Ioniță/Ionițul, simplificat prin uzaj în Nițul/Nițu. Doar lecturând numele autorului acestei cărți realizezi ancorarea pe care o are în realitatea creștină și în realitatea românească istorică. *Nomen omen* spuneau romanii. În nume ți-e scris destinul. Putem afirma, cu smerenia celui ce a cercetat onomastica europeană, că în cazul lui Daniel Nițulescu, adagiul latin are acoperire. Prin Daniel el se raliază unei tradiții veterotestamentare care a strabătut de milenii conștiința iudeo-europeană, cu pusee în perioada Reformei, prin numele de familie, atât de autentic românesc, el se situează într-o descendență de simțire și faptă în care românitatea creștină, cu declinările ei moderne, are prioritate.

Cartea pe care am citit-o și pe care o prefațăm, este reflecția speculară a acestui suflet ce tânjește după Dumnezeu, bine și frumos, în dinamica românității autentice și educat cosmopolite.

Ministru de cult, pastorul Daniel Nițulescu, realizează în acest volum un portret subiectiv al unui moment din ascendența-i carieră ecclesială. Este un excurs în propria-i conștiință și în mutațiile de stare și de reflecție pe care i le oferă pasajul de cunoaștere prin Turcia (iunie 2015, mai 2016, septembrie 2020), Italia și Elveția (aprilie 2016), Germania și Elveția (mai 2017). Cunoașterea nemediată a unor realități culturale și sociale atât de diverse între ele, dar atinse de fiorul creștinismului bimilenar în doze diferite și cu pulsații diverse în secole, îi deschide lui Daniel Nițulescu pofta intelectuală de a da, cu multă cuviință și sensibilitate, propria-i versiune despre locurile prin care a trecut.

Particularitatea acestui „jurnal de călătorie” a lui Daniel Nițulescu, ce poartă în textura-i un parfum de clasicitate și eleganță a voiajului formativ englez din secolul al XIX-lea, este agrementarea fiecărei etape din „confruntarea” cu diversul, prin încorporarea unor versuri, a unor înscrisuri lirice, ingredient prin care metabolizează sufletește impactul cu acel „altceva”. Este vorba aici de îngemănarea viziunilor a ceea ce văd ochii trupești și a ceea ce percepe ochiul sufletesc. Nu este o fotografie a momentului vizitei, din clasică memorialistică de călătorie, ci o evaluare ante și post sejur, în dinamica unei conștiințe ce nu reproduce copiind, ci înregistrează creativ și reflexiv.

Cu toate că pastorul Daniel Nițulescu, prin scriitura sa, se pune precum cărturarii de odinioară, sub inspirație divină, încercând să se anonimizeze prin obscurarea orgoliului și să-și dea obolul de obediență în fapte Domnului, sensibilitatea-i răzbate dincolo de plecăciune și ne înfățișează identitatea deplină a unui suflet ce trăiește întru Dumnezeu, pentru Dumnezeu și creatura Sa predilectă: Omul.

Supus, precum spunea Miron Costin, vremurilor pe care le trăiește, Daniel Nițulescu își dezvăluie în acest op, parte din sufletul său, la vârsta la care tinerețea viguroasă și îndrăzneată se conjugă cu zorii maturității ponderate și responsabile, punct de turnură în viață care amprentează decisiv pașii pe care-i va face în carieră și în anii pe care-i va număra cu voia Domnului. Citind această carte, putem spune că itinerarul vieții pastorului Nițulescu este pe făgaș bun, bornat cu proiecte pozitive ce vor naște fapte și circumstanțe, în care dimensiunea creștină și românească vor fi pe deplin valorizate în congruență cu numele ce-l poartă și-l onorează.

Șerban Turcuș,
conf. univ. dr., Facultatea de Istorie,
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

MULȚUMIRI

Mulțumiri colegilor pelerini pentru atmosfera de neuitat creată în fiecare loc vizitat. Un cuvânt de mulțumire se îndreaptă spre prietenul meu Ali Yüksel Palamutçu. Din postura de ghid m-a asistat în descifrarea culturii islamice din eclecticismul cultural prezent pe aceste meleaguri fascinante. Îi mulțumesc în numele colegilor ghizi pentru instantaneele puse la dispoziție. De asemenea, țin să-i mulțumesc profesorului Constantin Popescu pentru lectura manuscrisului și resursele puse la dispoziție.

CUVÂNT ÎNAINTE

Am așternut aceste stihuri și cuvinte în amintirea excursiilor biblice din Turcia (iunie 2015, mai 2016, septembrie 2020), unde, sub colbul istoriei sacre, am retrăit momente de aur ale istoriei mântuirii, pășind cu pași mici pe urma pașilor marilor oameni ai credinței. Cineva se întreba ce s-ar fi întâmplat dacă Neil Armstrong nu ar fi pășit pe lună pe 20 iulie 1969? „Un pas mic pentru om, un salt uriaș pentru omenire!”. Adevăratul salt l-a făcut omenirea prin coborârea Mântuitorului în lumea noastră. Ce s-ar fi ales de lumea noastră dacă nu s-ar fi născut Emanuel – „Dumnezeu cu noi” în ieslea Betleemului?

Acești pași redescoperiți nu fac altceva decât să ne aducă mai aproape de urma pașilor Mântuitorului, al cărui praf dorim să-l avem pe sandalele slujirii noastre. Aceste gânduri sunt sintetizate foarte bine de îndemnul apostolului Pavel din 1 Corinteni 11:1 „Călcați (vb.gr. *mimeomai*) pe urmele mele, întrucât și eu calc pe urmele lui Hristos”. Mai mult decât „Imitatio Chiristi”, noi trebuie să-L reproducem pe Maestru în viața și în umbletele noastre. Sperăm că nu facem altceva decât să scriem „His story” (istorie sacră) împreună cu Cel ce a scris istoria mântuirii cu sângele Său. O istorie din care vrem să facem parte. Din cartea neamului Domnului Isus (Matei 1), în care Cerul continuă să scrie numele noastre.